

# VẤN ĐỀ PHÁT TRIỂN VÀ ĐỔI MỚI QUẢN LÝ NGÀNH DU LỊCH

NGÔ NGỌC BỬU tóm lược

Ngày 22.6.1993, Chính phủ đã ra Nghị quyết về những chủ trương, biện pháp về phát triển và đổi mới quản lý ngành du lịch trong những năm tới, theo những phương hướng, nhiệm vụ và mục tiêu phát triển kinh tế xã hội, tóm lược như sau:

## I. DU LỊCH - NGÀNH KINH TẾ QUAN TRỌNG GÓP PHẦN PHÁT TRIỂN KINH TẾ - XÃ HỘI

Du lịch là một ngành kinh tế mang tính chất tổng hợp, có tác dụng góp phần tích cực thực hiện chính sách mở cửa, thúc đẩy sự đổi mới và phát triển của nhiều ngành kinh tế khác, tạo thêm công ăn việc làm, mở rộng giao lưu văn hóa và xã hội giữa các vùng trong nước và giữa nước ta với nước ngoài tạo điều kiện tăng cường tình hữu nghị, hòa bình và sự hiểu biết lẫn nhau giữa các dân tộc.

Nước ta có tiềm năng lớn về nhiều mặt để phát triển du lịch, có điều kiện thiên nhiên phong phú, có nhiều danh lam thắng cảnh nổi tiếng, có truyền thống văn hóa lâu đời với nhiều lễ hội, phong tục tập quán tốt đẹp, nhiều di tích lịch sử, tôn giáo, kiến trúc nghệ thuật đặc sắc, giàu tính dân tộc, nguồn lao động dồi dào thông minh, cần cù và giàu lòng nhân ái.

Trong những năm gần đây, ngành du lịch đã có những đổi mới, từng bước phát triển cơ sở vật chất kỹ thuật, tạo điều kiện ban đầu thu hút khách nước ngoài và kiều bào về thăm quê hương, giới thiệu đất nước, con người và tinh hoa của dân tộc VN với quốc tế, đáp ứng nhu cầu tham quan, du lịch cho cả người trong nước và khách nước ngoài.

Do nhận thức chưa đầy đủ về vị trí, tính chất và tác dụng nhiều mặt về kinh tế, chính trị, xã hội của hoạt động du lịch, nên công tác quản lý nhà nước còn bị buông lỏng. Điều đáng lưu ý là chúng ta chưa có chiến lược và quy hoạch tổng thể phát triển du lịch trên cả nước và từng vùng, từng địa phương, chưa có sự phối hợp chặt chẽ giữa các cấp, các ngành trong sự nghiệp phát triển du lịch, chưa có quy định cụ thể nhiệm vụ, trách nhiệm của từng ngành, cơ sở hạ tầng phục vụ du lịch còn yếu kém, cơ sở vật chất, trang thiết bị trong ngành du lịch còn thiếu thốn, lạc hậu, nhiều danh lam thắng cảnh, di tích lịch sử có giá trị chưa được tu bổ, tôn tạo, khai thác, nội dung hoạt động du lịch còn nghèo nàn, chất lượng phục vụ kém, trình độ năng lực của đội ngũ cán bộ, nhân viên du lịch chưa đáp ứng được yêu cầu. Vì vậy, hiệu quả kinh tế xã hội của hoạt động du lịch những năm qua còn thấp, chưa tương xứng với tiềm năng du lịch và yêu cầu xây dựng đất nước trong tình hình mới.

## II. PHƯƠNG HƯỚNG MỤC TIÊU PHÁT TRIỂN DU LỊCH

Nhằm mục tiêu đổi mới quản lý và phát triển ngành du lịch theo định hướng phát triển kinh tế xã hội do Nhà nước đề ra, cần nhất quán những quan điểm sau:

- Là một ngành kinh tế mang tính chất tổng hợp, việc phát triển ngành du lịch phải lấy hiệu quả kinh tế xã hội làm mục tiêu chính. Đồng thời, bảo đảm an ninh chính trị, trật tự an toàn xã hội, bảo vệ môi trường sinh thái, giữ gìn và phát huy truyền thống văn hóa, bản sắc dân tộc và nhân phẩm của con người VN.

- Tính đa ngành của hoạt động du lịch đòi hỏi phải sự phối hợp chặt chẽ và đồng bộ giữa các ngành, các cấp dưới sự chỉ đạo tập trung của nhà nước.

- Thực hiện cơ cấu kinh tế có nhiều thành phần kinh tế tham gia kinh doanh du lịch, nhưng Nhà nước làm chính, nhằm khai thác triệt để mọi khả năng về tiền vốn kỹ thuật, tri thức và lao động ở trong và ngoài nước để phát triển du lịch.

- Đẩy mạnh phát triển du lịch quốc tế, coi đó là m hướng chiến lược, đồng thời chú trọng phát triển du lịch nội địa, đáp ứng nhu cầu ngày càng tăng của nhân dân về tham quan, du lịch trong và ngoài nước, góp phần nâng cao đời sống vật chất và tinh thần của nhân dân.

## Phương hướng phát triển du lịch:

Không ngừng nâng cao chất lượng và đa dạng hóa cơ sở sản phẩm du lịch, tạo sự hấp dẫn, thu hút khách du lịch quốc tế để làm cho ngành du lịch VN phát triển nhanh, sớm theo kịp ngành du lịch của các nước khác trong vùng, để du lịch nước ta trở thành một ngành kinh tế quan trọng góp phần thúc đẩy các ngành kinh tế khác trong nước, thêm công ăn việc làm cho xã hội, đáp ứng nhu cầu tham quan du lịch.

## Mục tiêu phát triển du lịch từ nay đến năm 2000

Tập trung quy hoạch tổng thể phát triển du lịch trên cả nước, hình thành các trung tâm du lịch với những sản phẩm đặc sắc hấp dẫn, thu hút vốn đầu tư trong nước và ngoài nước để xây dựng mới và cải tạo nâng cấp những cơ sở vật chất kỹ thuật hiện có nhằm phấn đấu đến năm 1995 có thể đón tiếp, phục vụ được trên 1 triệu lượt khách quốc tế và đến năm 2000, đón được khoảng 3 triệu lượt khách quốc tế và đến năm 2000, đón được khoảng 3 triệu lượt khách quốc tế thu ngoại tệ tối thiểu gấp 10 lần so với năm 1992.

## III. NHỮNG CHỦ TRƯỞNG VÀ BIỆN PHÁP THỰC HIỆN

### 1. Tăng cường quản lý nhà nước về du lịch

- Bổ sung và hoàn thiện hệ thống pháp luật, chế độ chính sách về du lịch để bảo đảm quản lý nhà nước chặt chẽ, thống nhất, đồng bộ trên phạm vi cả nước.

- Nhanh chóng kiện toàn Tổng cục Du lịch: thành lập các Sở Du lịch ở các tỉnh, thành phố, quy định rõ chức năng, nhiệm vụ và tiêu chuẩn cán bộ của ngành du lịch.

- Thực hiện đầu thầu hoặc cổ phần hóa một số khách sạn, nhà hàng, nhà nghỉ... nhằm khuyến khích và huy động vốn của nhiều thành phần kinh tế tham gia vào hoạt động du lịch.

### 2. Quy hoạch tổng thể phát triển du lịch trong cả nước và quy hoạch vùng du lịch trọng điểm

Tổng cục Du lịch cùng Ủy ban kế hoạch nhà nước, lập xây dựng và các Bộ, ngành có liên quan cùng UBND tỉnh thành phố tiến hành việc lập quy hoạch tổng thể phát triển du lịch trong cả nước và từng vùng, trước tiên là vùng TP.HCM, Biên Hòa, Vũng Tàu, vùng Thừa Thiên - Huế, Quảng Nam - Đà Nẵng và vùng Hà Nội, Hải Phòng, Quảng Ninh, lập kế hoạch đầu tư cải tạo, nâng cấp, xây mới các cơ sở hạ tầng và khách sạn trong cả nước và từng địa phương đáp ứng yêu cầu phát triển du lịch trước mắt và lâu dài.

### 3. Đổi mới công tác đào tạo, bồi dưỡng cán bộ và nghiên cứu khoa học phát triển du lịch

Tổng cục Du lịch chủ trì cùng Ủy ban kế hoạch Nhà nước, Bộ giáo dục và đào tạo, Bộ khoa học công nghệ và môi trường phối hợp xây dựng đề án về đào tạo, bồi dưỡng cán bộ và nghiên cứu khoa học cho ngành du lịch theo hướng sau đây:

- Căn cứ vào yêu cầu, nhiệm vụ và chức năng tiêu chuẩn công chức, viên chức để tiến hành soát xét, xác định số cán bộ, nhân viên cần đào tạo và đào tạo lại đội ngũ cán bộ quản lý nhà nước các bộ quản lý, nghiệp vụ kinh doanh, kỹ thuật ngoại ngữ bằng nhiều hình thức phù hợp, nhằm sớm ứng dụng được kiến thức khoa học kỹ thuật, nghiệp vụ quản lý hiện đại vào ngành du lịch.



- Nhanh chóng củng cố sắp xếp lại các trường du lịch, tạo đội ngũ giáo viên giỏi lý thuyết và thực hành, nghiên cứu hoàn chỉnh nội dung chương trình, từng bước xây dựng ô hình đào tạo "trường - khách sạn", để gắn quá trình đào tạo với thực hành, đáp ứng nhu cầu phát triển du lịch trước mắt và lâu dài.

- Tranh thủ sự giúp đỡ, tài trợ của các tổ chức quốc tế trong nước để xây dựng những dự án, đề tài nghiên cứu khoa học cấp nhà nước, cấp ngành và chọn cử nhân viên, sinh viên đi học về du lịch ở nước ngoài.

**Phát triển nhanh cơ sở vật chất, kỹ thuật và cơ sở hạ tầng để đáp ứng yêu cầu phát triển du lịch**

Trên cơ sở quy hoạch tổng thể phát triển du lịch trên nước và từng vùng du lịch, Tổng cục du lịch phối hợp với các cơ quan Bộ, ngành có liên quan lập đề án huy động nguồn vốn của mọi thành phần kinh tế trong nước và nước ngoài tham gia đầu tư xây dựng cơ sở hạ tầng, cơ sở vật chất ngành du lịch theo hướng sau đây:

- Tổng cục Du lịch cùng các bộ, ngành có liên quan và UBND tỉnh, thành phố sớm lập đề án trình Chính phủ phê duyệt kế hoạch đầu tư xây dựng một số cơ sở hạ tầng, khách sạn lớn ở những vùng trọng điểm du lịch.

- Lập đề án gọi vốn đầu tư nước ngoài để xây dựng cơ sở hạ tầng (đường sá, sân bay, bến cảng) và những khách sạn lớn, trang bị hiện đại ở những trung tâm du lịch.

- Kiểm tra đánh giá toàn bộ tài sản cố định hiện có của ngành du lịch, để có điều kiện tính đúng, tính đủ trong hạch toán, tính đúng khấu hao theo thực tế và có kế hoạch sửa chữa, cải tạo, nâng cấp đáp ứng yêu cầu kinh doanh.

- Rà soát lại các nhà khách, nhà nghỉ, công sở của các quan nhà nước, các đoàn thể có thể sử dụng, hay sửa chữa, nâng cấp thành khách sạn đón khách du lịch, chuyển đổi cơ sở này sang kinh doanh theo pháp luật hiện hành.

- Xây dựng đề án mở rộng, nâng cấp một số sân bay, nâng cấp đường quốc lộ 1A, cải tạo nâng cấp tuyến đường Bắc-Nam, mở lại các tuyến đường sắt liên vận quốc tế, mở rộng cảng biển, cảng sông và mở một số tuyến tàu biển để đón khách du lịch, từng bước hình thành những cửa khẩu quốc tế hiện đại để đón khách du lịch.

- Xây dựng đề án hiện đại hóa hệ thống thông tin liên lạc trong nước và hệ thống viễn thông quốc tế để phục vụ nhu cầu phát triển kinh tế và phát triển du lịch.

- Bộ văn hóa - thông tin cùng các Bộ, Tổng cục và UBND tỉnh, thành phố phối hợp để án tôn tạo, bảo dưỡng di tích lịch sử, công trình văn hóa danh lam thắng cảnh hấp dẫn khách du lịch.

- Xây dựng đề án đưa các loại hình văn hóa, nghệ thuật dân tộc, thể thao truyền thống phục vụ vui chơi giải trí trong du lịch.

**Cải tiến các thủ tục xuất cảnh, nhập cảnh quá cảnh**

Bộ Ngoại giao và cơ quan chức năng phối hợp sửa đổi, sung các thủ tục xuất cảnh, nhập cảnh, quá cảnh của khách du lịch cho phù hợp với tình hình thực tế và thông lệ quốc tế, để tạo điều kiện thuận lợi thu hút khách du lịch nước ta, đồng thời bảo đảm an ninh trật tự xã hội, bảo đảm môi trường sinh thái.

- Bộ văn hóa - thông tin, Tổng cục Hải quan và du lịch trình Chính phủ những quy định về quản lý kinh doanh, xuất khẩu, nhập khẩu văn hóa phẩm, đồ giả cổ... tạo điều kiện cho khách du lịch mua, bán và mang ra, mang vào ứng phẩm vật này thuận tiện và đúng pháp luật.

**Đẩy mạnh công tác nghiên cứu thị trường, tuyên truyền quảng cáo du lịch**

- Xúc tiến ký kết các hiệp định hợp tác du lịch với các nước, nhất là các nước trong khu vực châu Á-TBD. Có kế hoạch hợp tác chặt chẽ với các nước có chung biên giới với ta để xây dựng và phát triển tuyến du lịch liên hoàn từ nước ta với những nước đó.

- Tổ chức việc mở đại diện du lịch của nước ta ở nước

ngoài, trước hết chú trọng những nước hiện đang là đầu mối giao lưu quốc tế, đồng thời chủ động xây cất nhà cho các hãng du lịch nước ngoài thuê để mở văn phòng đại diện tại VN, nhằm mở rộng tuyên truyền quốc tế, thu hút khách du lịch và vốn đầu tư nước ngoài, tranh thủ vốn, công nghệ và kinh nghiệm quản lý từ nhiều nguồn và bằng nhiều hình thức.

- Bộ thương mại, Bộ văn hóa - thông tin phối hợp với Tổng cục Du lịch và các ngành có liên quan đẩy mạnh việc tuyên truyền quảng cáo cho du lịch VN trên các phương tiện thông tin đại chúng và nhiều hình thức khác.

## NHỮNG HỘI ĐỒNG NGHIÊN CỨU CÓ ẢNH HƯỞNG MẠNH NHẤT Ở MỸ

TRẦN NGỌC HIỀN

Trong cơ chế ra quyết định chiến lược, chủ trương đường lối đối nội đối ngoại, ngân sách .v.v. của nhà nước Mỹ có 3 hội đồng nghiên cứu tầm vĩ mô có ảnh hưởng rất mạnh. Đó là:

- **Council on Foreign Affairs:** Hội đồng về các vấn đề đối ngoại

- **Round Table:** Hội đồng về các vấn đề kinh tế - tài chính.

- **Brookings Institution:** Hội đồng về các vấn đề đối nội (chẳng hạn như đề xuất về ngân sách).

Thành viên tham gia vào các Hội đồng này bao gồm:

- Các nhà doanh nghiệp lớn, các nhà tư bản, tài phiệt, các chủ ngân hàng.

- Những nhà trí thức có tên tuổi, các nhà nghiên cứu khoa học, nhiều giáo sư các trường đại học.

- Các viên chức cao cấp, các bộ - thứ trưởng trong bộ máy nhà nước, các luật gia, thủ lĩnh các cơ quan an ninh, tình báo như FBI, CIA .v.v, các chính khách, các nghị sĩ quốc hội.v.v.

- Những nhà báo lớn như Washington Post, Wall Street Journal...

Các hội đồng phối hợp các công trình nghiên cứu của các cơ quan nhà nước, các tập đoàn, các tổ chức tư nhân và các viện nghiên cứu, các trường đại học.v.v... để nghiên cứu, trao đổi đi tới hoạch định chiến lược, đường lối lớn (*planning policy*) rồi đưa ra báo chí thăm dò hay chuẩn bị dư luận và chuyển cho các cơ quan hành pháp, lập pháp, tư pháp để làm các quyết định cụ thể (*decision making, making policy*) rồi đệ trình Quốc hội thông qua.

Nhiệm kỳ Tổng thống chỉ có 4 năm nhưng tổng thống nào lên cũng dựa vào các Hội đồng này để quyết định đường lối chủ trương vì các hội đồng này ổn định, rất có thế lực, vì họ có tầm nghiên cứu lâu dài, xa. Nhà tỷ phú David Rockefeller qua Việt Nam vào tháng 10.93 vừa qua đã có thời kỳ làm chủ tịch Hội đồng các vấn đề đối ngoại gần 10 năm. và chính Hội đồng này đã đề xuất việc Mỹ rút quân khỏi Việt Nam. Nay Peter Peterson làm chủ tịch hội đồng này.